

Heribert Barrera va deixar un insòlit i extraordinari testament polític. I ho va fer de la manera més inesperada: mitjançant una densa biografia de Francesc Cambó de prop d'un miler de pàgines, editada per Dèria a les acaballes de l'any passat. Sobre el paper, el lector podria pensar: "Què hi feia un líder d'Esquerra Republicana dedicant el seu darrer alè a analitzar la figura d'un polític de dretes?" Però la lectura del resultat dissiparà totes les suspicàcies.

Barrera s'acosta a la figura de Cambó amb gran respecte i gran esperit crític alhora. El biògraf ocasional és ben conscient que, malgrat la llunyania ideològica que el pot separar del líder de la Lliga, es tracta d'una personalitat excepcional, i a Barrera l'intriga el com i el perquè d'aquest prohoms irrepetible.

No és un llibre de xerrameca més o menys aguda, com tantes biografies aproximatives: és el llibre d'un científic. Barrera era un professional de la química, i això és una ciència positiva, que no vol elucubracions. Barrera doncs, quan fa d'historiador, repassa fil per randa, amb totes les dades que pot tenir a la mà, l'evolució de Cambó. I arriba a

la conclusió, sintetitzant, que va ser una gran figura, però que alhora va ser un polític frustrat, perquè essent un gran ambiciós només assolí uns breus períodes de poder real i uns objectius polítics discrets.

Però si Cambó només hagués estat allò que analitza Barrera seria un personatge d'un interès relatiu, i en canvi fou indiscutiblement un personatge monumental. I aquí hi ha el que se li escapa a Barrera, perquè de fet Cambó no trobà aquesta dimensió en la política *tout court* sinó en un aspecte que el llibre de Barrera no toca ni de biaix: la seva particular, personal política cultural.

El que es deixa el gran llibre de Barrera sobre Cambó

Francesc Fontbona

Cambó va entendre com ningú aquí a la seva època que Catalunya havia de reforçar l'àmbit cultural i posar-lo tant com fos possible a un nivell internacional. Però com que per la via política aquest objectiu es feia molt difícil d'assolir, el va resoldre en bona part ell com a ciutadà privat. Cambó, quan la Mancomunitat que ell havia ajudat a engegar ja havia quedat neutralitzada

seva col·lecció privada, però la feia pensant que un país com Catalunya, amb una capital com Barcelona, no podia tenir un museu amb obres només locals, per bones que fossin; que calia que el visitant de Barcelona pogués trobar-hi alguns dels grans noms de l'art de tots els temps com passava als museus seriosos del món. I com que això no era fàcil d'arreglar-ho des de la política

es proposà d'arreglar-ho des de la seva acció individual, gràcies al suport econòmic de la seva ben sanejada economia. I, efectivament, la col·lecció Cambó, després de peripècies múltiples al llarg dels anys, majoritàriament ha acabat integrada al MNAC, on omple un buit que ningú més, ni des de l'administració ni des de cap altra banda, no hauria omplert.

I hi ha diverses iniciatives més que Cambó ideà per a

fer el país més competitiu culturalment parlant, però no és aquesta pàgina el lloc idoni de detallar-les.

Cambó era de dretes, sí, però volava molt alt. I, com reconeix Barrera mateix, tenia, malgrat tot, un sentiment catalanista profund. Però només era especialment competent quan es movia tot sol, amb els recursos propis, com un privat, fora de l'estructura política. I això és el que el gran llibre de Barrera no toca, centrant-se com se centra només en la minuciosa dissecció de l'actuació política del seu biografiat.

fontbon@bnc.cat

Si Cambó només hagués estat allò que en diu Barrera tindria un interès relatiu, i en canvi fou un gran personatge, gràcies a la seva política cultural.

pel centralisme, creà amb recursos de la seva fortuna personal –acabada de formar– una campanya clarivident de dotar la cultura catalana d'una massiva i exigent traducció dels clàssics grecollatins: la gegantina Fundació Bernat Metge. Creà una altra col·lecció editorial destinada a editar les grans obres de referència de la història de l'art català: la Monumenta Cataloniae, curiosament ben poc recordada pel públic culte d'avui. I fora ja del camp erudit, en el terreny purament pràctic, formà una col·lecció artística internacional d'alt nivell pensant en les grans llacunes que tenien els museus oficials del país. Era la